

Głosowanie przez internet

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

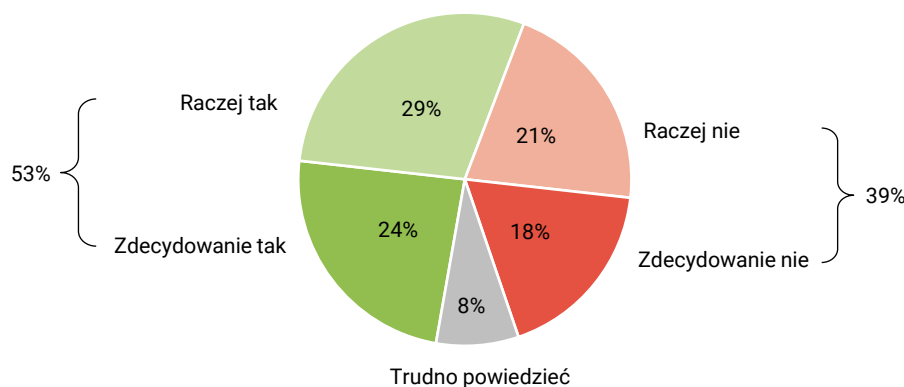
Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W niektórych krajach europejskich, np. w Estonii, Belgii czy Szwajcarii, istnieje możliwość głosowania w wyborach przez internet (e-voting). W Polsce jak dotąd jej nie ma. Pilotażem dla tego sposobu głosowania będą być może wybory prezydenckie w 2025 roku, choć miałyby to być wówczas opcja dostępna jedynie dla Polaków mieszkających za granicą.

Jak opinia społeczna odnosi się do głosowania online?¹ Za tym, żeby istniała możliwość udziału w wyborach przez internet, opowiada się ponad połowa Polaków (53%), natomiast dwie piąte (39%) wyraża sprzeciw.

CBOS

RYS. 1. Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?

Opinie w tej sprawie różnicuje, co wydaje się oczywiste, korzystanie (lub nie) z internetu. Użytkownicy internetu stanowią ponad trzy czwarte dorosłych (77%). Wdrożenie e-votingu popiera sześciu na dziesięciu spośród nich i dwukrotnie mniejszy odsetek niekorzystających z sieci.

TABELA 1

Czy korzysta Pan(i) z internetu przynajmniej raz w tygodniu?	Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	60	36	4
Nie	29	49	22

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (409) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 20 maja do 2 czerwca 2024 roku na próbie liczącej 1038 osób (w tym: 65,3% metodą CAPI, 23,3% – CATI i 11,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Obecność online jest przede wszystkim funkcją wieku, a wśród starszych osób zależy również od poziomu wykształcenia, można więc zauważyć, że umożliwienie głosowania przez internet ma więcej zwolenników wśród młodszych respondentów, szczególnie w wieku 25–44 lata, oraz wśród badanych deklarujących wyższe wykształcenie. Wyróżniają się też w tym względzie *in plus* mieszkańcy dużych (100 000 – 499 999 ludności) i największych (500 000+) miast, kadra kierownicza i specjaliści, technicy i średni personel, pracownicy usług, prywatni przedsiębiorcy oraz badani uzyskujący najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym (4000 zł lub więcej). Sprzeciw jest relatywnie częsty wśród badanych po 54 roku życia, respondentów mających wykształcenie zasadnicze zawodowe, wśród rolników i osób uzyskujących najniższe dochody *per capita* (do 1500 zł).

TABELA 2

	Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Ogółem	53	39	8
Wiek			
18–24 lata	58	38	3
25–34	72	27	1
35–44	63	33	5
45–54	54	40	6
55–64	44	48	8
65 lat i więcej	35	46	19
Miejsce zamieszkania			
Wieś	46	43	10
Miasto do 19 999	46	46	9
20 000 – 99 999	52	39	8
100 000 – 499 999	63	32	5
500 000 i więcej mieszk.	74	23	4
Wykształcenie			
Podstawowe / gimnazjalne	39	43	18
Zasadnicze zawodowe	41	49	10
Średnie	55	38	8
Wyższe	66	32	3
Grupa społeczna i zawodowa			
Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	66	31	3
Średni personel, technicy	64	30	5
Pracownicy adm.-biurowi	56	41	3
Pracownicy usług	61	35	4
Robotnicy wykwalifikowani	55	37	8
Robotnicy niewykwalifik.	59	31	10
Rolnicy	40	55	5
Pracujący na własny rach.	60	37	3
Dochody na jedną osobę			
Do 1499 zł	45	48	6
Od 1500 zł do 1999 zł	47	40	14
Od 2000 zł do 2999 zł	45	45	11
Od 3000 zł do 3999 zł	59	32	9
4000 zł i więcej	68	28	4

Wpływ takich czynników jak wiek czy wykształcenie wyraża się też w pewnym stopniu w politycznych zróżnicowaniach stosunku do e-głosowania. Za istnieniem takiej możliwości częściej niż inni opowiadają się badani o poglądach lewicowych, respondenci deklarujący zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach parlamentarnych i popierający Trzecią Drogę lub Lewicę. Poziomem sprzeciwu wyróżniają się natomiast na tle innych zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość.

TABELA 3

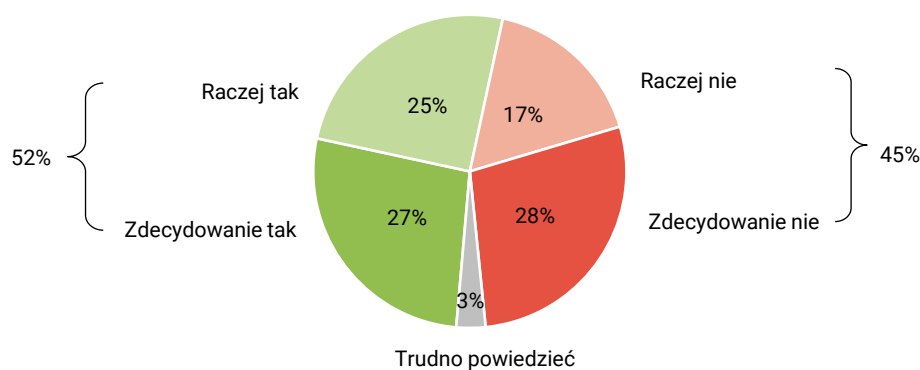
	Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Ogółem	53	39	8
Poglądy polityczne			
Lewicowe	61	33	6
Centrowe	51	41	8
Prawicowe	52	41	7
Niesprecyzowane	43	41	17
Gdyby wybory do Sejmu i Senatu odbywały się w najbliższą niedzielę, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			
Tak	55	38	6
Nie / nie wiem	47	41	12
Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?			
Prawo i Sprawiedliwość	47	43	10
Koalicja Obywatelska	58	37	5
Trzecia Droga	70	24	6
Lewica*	63	33	5
Konfederacja WiN	52	47	1
Trudno powiedzieć	50	41	9

* Uwaga: liczebność poniżej 50 osób

Gdyby istniała możliwość głosowania przez internet, skorzystałaby z niej ponad połowa Polaków (52%), a więcej niż dwie piąte (45%) by tego nie zrobiło. Chęć zagłosowania przez internet deklaruje niemal dwie trzecie korzystających z sieci (63%).

CBOS

RYS. 2. Czy, gdyby była taka możliwość, głosował(a)by Pan(i) w wyborach przez internet?

Poza nielicznymi wyjątkami większość analizowanych grup społeczno-demograficznych wśród użytkowników internetu wyraża chęć zagłosowania online w wyborach, gdyby to było możliwe. Częściej niż przeciętnie są to badani w wieku od 25 do 34 lat, mieszkańcy dużych i największych miast, respondenci mający wyższe wykształcenie, kadra kierownicza i specjaliści, technicy i średni personel, robotnicy niewykwalifikowani oraz ankietowani uzyskujący najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym. Niechętni głosowaniu w ten sposób są natomiast dość często ankietowani mający 55 lat lub więcej, mieszkańcy najmniejszych miast, badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym, rolnicy, robotnicy wykwalifikowani i osoby uzyskujące niskie dochody *per capita* (1500–1999 zł).

TABELA 4

	Czy, gdyby była taka możliwość, głosował(a)by Pan(i) w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	odsetki użytkowników internetu		
Ogółem	63	35	2
Wiek			
18–24 lata	67	30	3
25–34	75	23	2
35–44	68	30	3
45–54	63	35	3
55–64	50	45	5
65 lat i więcej	41	57	2
Miejsce zamieszkania			
Wieś	56	40	5
Miasto do 19 999	53	42	5
20 000 – 99 999	61	38	1
100 000 – 499 999	70	29	1
500 000 i więcej mieszk.	85	15	1
Wykształcenie			
Podstawowe / gimnazjalne	64	36	0
Zasadnicze zawodowe	44	53	3
Średnie	61	35	4
Wyższe	72	26	2
Grupa społeczna i zawodowa			
Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	22	3
Średni personel, technicy*	75	25	0
Pracownicy administracyjno-biurowi	65	29	5
Pracownicy usług	65	33	3
Robotnicy wykwalifikowani	58	41	1
Robotnicy niewykwalifikowani*	77	23	0
Rolnicy*	34	59	7
Pracujący na własny rachunek	67	27	5
Dochody na jedną osobę			
Do 1499 zł	63	33	4
Od 1500 zł do 1999 zł	56	41	3
Od 2000 zł do 2999 zł	60	37	2
Od 3000 zł do 3999 zł	64	34	2
4000 zł i więcej	74	24	2

*Uwaga: liczebność poniżej 50 osób

Internauci gotowi zagłosować przez internet przeważają też w podgrupach wyodrębnionych ze względu na charakterystyki polityczne. Częściej – prawdopodobnie z racji wieku – są to osoby identyfikujące się z lewicą niż prawicą, a także zwolennicy Trzeciej Drogi i Lewicy. Z kolei niechęć do głosowania w taki sposób w większym stopniu niż inni wyrażają zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 5

	Czy, gdyby była taka możliwość, głosował(a)by Pan(i) w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	odsetki użytkowników internetu		
Ogółem	63	35	2
Poglądy polityczne			
Lewicowe	68	29	3
Centrowe	63	36	2
Prawicowe	60	38	2
Niesprecyzowane	59	36	5
Gdyby wybory do Sejmu i Senatu odbywały się w najbliższą niedzielę, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			
Tak	64	34	2
Nie / nie wiem	58	38	5
Na kandydata której partii / ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?			
Prawo i Sprawiedliwość	54	43	3
Koalicja Obywatelska	66	31	2
Trzecia Droga	74	23	2
Lewica*	69	29	2
Konfederacja WiN	65	35	
Trudno powiedzieć	60	36	3

*Uwaga: liczebność poniżej 50 osób

Ogólnie rzecz biorąc, chęć oddania w wyborach głosu przez internet jest wyraźnie zbieżna z pozytywnym nastawieniem do wdrożenia takiego rozwiązania.

TABELA 6

Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?	Czy, gdyby była taka możliwość, głosował(a)by Pan(i) w wyborach przez internet?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	84	14	2
Nie	16	83	1
Trudno powiedzieć	20	61	20

E-voting spotyka się w Polsce z umiarkowaną aprobatą, co wynika prawdopodobnie z obaw części społeczeństwa o bezpieczeństwo i poprawność procedury wyborczej z udziałem głosów oddanych online. Za możliwością głosowania w wyborach przez internet opowiada się ponad połowa badanych i w zasadzie tyle osób byłoby skłonnych z tej opcji skorzystać. Stosunek do głosowania online, jak i chęć wzięcia udziału w wyborach w taki sposób – ponieważ są związane z korzystaniem z internetu – zauważalnie zależą też od wieku oraz statusu społeczno-ekonomicznego.

Opracował

Michał Feliksiak

TABELA 1

		Czy w Polsce powinna istnieć możliwość głosowania w wyborach przez internet?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	39	8	1033
Płeć	Mężczyźni	53	40	7	486
	Kobiety	53	38	9	548
Wiek	18–24 lata	58	38	3	98
	25–34	72	27	1	159
	35–44	63	33	5	200
	45–54	54	40	6	167
	55–64	44	48	8	157
	65 lat i więcej	35	46	19	252
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	43	10	425
	Miasto do 19 999	46	46	9	147
	20 000 – 99 999	52	39	8	201
	100 000 – 499 999	63	32	5	146
	500 000 i więcej mieszk.	74	23	4	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	39	43	18	146
	Zasadnicze zawodowe	41	49	10	219
	Średnie	55	38	8	362
	Wyższe	66	32	3	306
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	66	31	3	155
	Średni personel, technicy	64	30	5	47
	Pracownicy adm.-biurowi	56	41	3	57
	Pracownicy usług	61	35	4	88
	Robotnicy wykwalifikowani	55	37	8	100
	Robotnicy niewykwalifik.	59	31	10	42
	Rolnicy	40	55	5	38
	Pracujący na własny rach.	60	37	3	60
	Bezrobotni	71	25	3	19
	Emeryci	38	45	18	261
	Renciści	41	51	8	50
	Uczniowie i studenci	59	36	4	55
	Zajmujący się domem i inni	51	45	4	62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	62	35	4	147
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	56	38	7	112
	sekt. prywat. poza rolnict.	63	32	5	286
	prywatnym gosp. rolnym	44	51	5	50
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	45	48	6	89
	Od 1500 zł do 1999 zł	47	40	14	121
	Od 2000 zł do 2999 zł	45	45	11	205
	Od 3000 zł do 3999 zł	59	32	9	123
	4000 zł i więcej	68	28	4	189
	Trudno powiedzieć	60	31	9	109
	Odmowa odpowiedzi	46	48	6	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	45	14	75
	Średnie	49	43	8	380
	Dobre	57	36	7	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	41	19	50
	Raz w tygodniu	44	45	11	334
	1–2 razy w miesiącu	52	40	8	134
	Kilka razy w roku	56	36	7	248
	W ogóle nie uczestniczy	64	33	3	250
Poglądy polityczne	Lewica	61	33	6	249
	Centrum	51	41	8	290
	Prawica	52	41	7	365
	Trudno powiedzieć	43	41	17	97

TABELA 2

		Czy, gdyby była taka możliwość, głosował(a)by Pani w wyborach przez internet?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	45	3	1034
Płeć	Mężczyźni	54	43	3	487
	Kobiety	51	45	4	548
Wiek	18–24 lata	67	29	3	98
	25–34	75	23	2	159
	35–44	67	30	3	199
	45–54	57	40	3	168
	55–64	38	57	5	158
	65 lat i więcej	26	70	4	252
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	52	5	424
	Miasto do 19 999	44	52	4	148
	20 000 – 99 999	53	45	2	202
	100 000 – 499 999	64	34	2	146
	500 000 i więcej mieszk.	82	17	1	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	34	63	3	146
	Zasadnicze zawodowe	32	65	3	220
	Średnie	56	39	4	361
	Wyższe	71	28	2	307
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	23	2	156
	Średni personel, technicy	73	25	2	47
	Pracownicy adm.-biurowi	63	31	6	57
	Pracownicy usług	60	38	2	89
	Robotnicy wykwalifikowani	55	43	2	100
	Robotnicy niewykwalifik.	65	34	2	42
	Rolnicy	33	63	5	38
	Pracujący na własny rach.	62	33	5	59
	Bezrobotni	60	36	5	19
	Emeryci	27	69	4	261
	Renciści	36	61	3	50
	Uczniowie i studenci	72	25	3	55
	Zajmujący się domem i inni	51	49		62
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	32	3	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	36		113
	sekt. prywat. poza rolnict.	67	30	2	285
	prywatnym gosp. rolnym	36	54	9	50
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	46	52	2	89
	Od 1500 zł do 1999 zł	41	54	5	121
	Od 2000 zł do 2999 zł	44	53	3	206
	Od 3000 zł do 3999 zł	58	39	3	123
	4000 zł i więcej	73	25	2	189
	Trudno powiedzieć	61	38	1	109
	Odmowa odpowiedzi	43	52	5	196
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	56	2	75
	Średnie	47	50	2	382
	Dobre	57	39	4	578
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	28	68	3	49
	Raz w tygodniu	41	56	3	334
	1–2 razy w miesiącu	51	46	3	135
	Kilka razy w roku	58	38	4	248
	W ogóle nie uczestniczy	67	31	2	250
Poglądy polityczne	Lewica	64	33	3	249
	Centrum	52	47	1	290
	Prawica	48	49	3	366
	Trudno powiedzieć	41	52	7	97